

Galen on pharmacology

D. Koutroumpas¹

Galen of Pergamum (129 BCE – 216(?) A.D.) is one of the most important medical writers of the Roman imperial period and is the greatest physician of antiquity after Hippocrates. He was prolific and dealt with all medical fields of his era. Besides a charismatic doctor, Galen also contributed significantly to the development of Pharmacology.

His pharmacological treatises are distinguished divided into three main groups. The first group includes the treatise "On the Powers and Mixtures of Simple Drugs" which studies the simple medicines. In the second group are the treatises "On the Composition of Drugs according to Places" and "On the Composition of Drugs according to Kind", there he develops the compound drugs. In the third one he refers to the action of poisons and their antidotes. He focuses in the mithridatium and to an advanced type of it the theriac. Galen's treatises on this topic are: "On antidotes" and "On Theriac to Piso".

Using logic and his medical expertise Galen classifies the herbs and other organic or inorganic substances with pharmaceutical properties. He expressed brilliant views on drugs and their action mechanism in the human body. He tried to determine the degree of the power of each drug through his famous theory of pharmacological degrees. This perception dominated in the western medical tradition until the middle of the 19th century, more than any other part of his doctrines in medicine.

Key words: History of pharmacology, Galen

Odontostomatological Progress 2016, 70 (1): 76-85

1. BA, MA, Dr. Med

Postgraduate program, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens, 2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Το Φαρμακολογικό έργο του Γαληνού

Δ. Κουτρούμπας¹

Ο Γαληνός της Περγάμου (129 μ.Χ.-210, μ.Χ.) αποτελεί τη σημαντικότερη ιατρική φυσιογνωμία της ρωμαϊκής αυτοκρατορικής περιόδου και είναι ο μεγαλύτερος ιατρός της αρχαιότητας, μετά τον Ιπποκράτη. Υπήρξε πολυγραφότατος, καθώς ασχολήθηκε με το σύνολο των ιατρικών τομέων της εποχής του. Εκτός από χαρισματικός γιατρός, ο Γαληνός συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη της φαρμακολογίας.

Οι φαρμακολογικές πραγματείες του διακρίνονται σε τρεις κύριες θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει την πραγματεία Περί κράσεως και δυνάμεως τῶν ἀπλῶν φαρμάκων, και σε αυτή εντάσσονται τα απλά φάρμακα. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει τα έργα Περί συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους και Περί συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ γένη και εξετάζει τα σύνθετα φάρμακα. Η τρίτη ενότητα αναφέρεται στη δράση των δηλητηρίων και των αντιδότων αυτών, με επιμέρους εξέταση του μιθριδατείου και της εξελιγμένης του μορφής, της θηριακίης: η πραγμάτευσή τους γίνεται στα έργα Περί ἀντιδότων και Πρὸς Πίσωνα περὶ τῆς θηριακίης.

Στήριξε τα θεμέλια των θεωρήσεών του στα εμπειρικά δεδομένα και διά της λογικής αξιοποίησε και συστηματοποίησε τα βότανα και τις λοιπές οργανικές και ανόργανες ύλες με φαρμακευτικές ιδιότητες. Η θεμελιώδης αρχή που διέπει τη γαληνική Φαρμακολογία είναι ότι η πείρα μέσα από σύντομους συλλογισμούς είναι αυτή που προσδιορίζει τις δυνάμεις και άρα τις ικανότητες των φαρμάκων.

Διατύπωσε τολμηρές απόψεις για τα φάρμακα και τη δράση τους στον ανθρώπινο οργανισμό. Προσπάθησε να προσδιορίσει το μέγεθος της δραστηριότητας κάθε φαρμάκου μέσω της περίφημης θεωρίας των φαρμακολογικών βαθμών. Μια αντίληψη η οποία κυριάρχησε μέχρι τα μέσα του 19ου αι. μ.Χ., δηλαδή περισσότερο από οποιαδήποτε άλλο τμήμα της ιατρικής του διδασκαλίας.

Λέξεις ευρετηρίου: Ιστορία Φαρμακολογίας, Γαληνός της Περγάμου

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2016, 70 (1): 76-85

1. Ιστορικός των Επιστημών, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Οδοντιατρικής ΕΚΠΑ.

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Οδοντιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδί, 115 27 Αθήνα